

KAKAV TREBA BITI MODERNI ŠEF

prof. dr. sc.
Velimir Srića

Jedni su vladari poput vatre, a drugi poput rijeke. Dok prvi ističu svoju moć i autoritet, dotle drugi ponizno služe svoje sljedbenike. Jedni su nasilni i agresivni, sposobni uništiti i sebe i druge u nastojanju da ostvare svoje ciljeve. Drugi su spremni služiti onima koje vode, razmišljati dugoročno, rješavati probleme i osigurati efikasno djelovanje.

Chuang je bio neuspješni vladar pokrajine Lu u Kini. Otišao je na planinu po savjet Učitelja Mu-Suna. Krenuli su do obale rijeke gdje je Učitelj naložio veliku vatru. Do zore su šutke sjedili uz rijeku i promatrali kako se plamen polako gasi. Kad je vatra dogorjela, Učitelj reče: „Iako uvečer moćan, plamen je ujutro nestao. Od snažne vatre ostala je tek šaka pepela. Vatra je bila tako jaka da je uništila sve što joj je stalo na put, a onda je, na kraju, postala plijenom vlastite snage. Istovremeno, mirna rijeka uz koju sjedimo i dalje teče, postaje dublja, šira i snažnija na putu do oceana, a u sebi nosi piće i hranu za sve ljude.“

Iako je ova priča stara, dileme su vječne. Tradicionalne vrline vođa i danas su na velikoj kušnji. Sve što su ljudi stoljećima smatrali poželjnim osobinama šefa, rodi-

telja ili političara, dovodi se u pitanje. U sljedećoj smo se tablici poigrali metaforama koje opisuju klasični i moderni način vođenja ili šefovanja.

Klasični vođa	Moderni vođa
Nadglednik	Trener
Oficir	Dirigent
Policajac	Vođa tima
Sudac	Katalizator
Gonič robova	„Babica“
Krotitelj	Prijatelj
„Računovođa“	Vizionar

Tradicionalni šefovi isti su kao staromodni roditelji, ne vjeruju nam nego nas nadgledaju. Uvjereni su da ne bismo ništa dobro uradili kad nas ne bi stalno držali na oku. Svoj autoritet grade na

kontroli, krutim pravilima, naredbama i primjeni sile kad god drže da je potrebno, a to je gotovo uvijek. Zato ih najbolje opisuje metafora policajca koji traži poslušnost jer predstavlja red i zakon koji nitko ne smije dovoditi u pitanje ili časnika koji izdaje naredbe i zahtijeva bespogovorno izvršavanje. Dobro ih opisuje i metafora suca. On proglašava presudu koju moramo poštivati, ne dovodeći autoritet pravde u pitanje, jedino se možemo žaliti višoj instanci. Gonič robova, krotitelj i slične personifikacije klasičnog vođe govore da se radi o osobi koja rado vitla bičem i neće se libiti da ga upotrijebi.

Posljednja metafora ukazuje na šefa koji voli brojke, ali ne voli ljude. U tome slični računovođi koji misli kratkoročno i cijeni lijepu bilancu, pa makar i friziranu,

a ne mari jesu li suradnici sretni i zadovoljni. Klasični vođa vjeruje u strogost, formalni autoritet i poslušnost. Ne voli one koji misle svojom glavom, ne poštuje podčinjene, a rezultate ostvaruje strogom kontrolom, kažnjavanjem propusta i primjenom sile.

Karakteristike modernog šefa

Moderni je šef prije svega nalik treneru. To je rukovoditelj kojemu vjerujemo jer osjećamo da nas voli, da mu je stalo i da će dati sve od sebe kako bismo uspjeli i postigli rekord. Trener nas motivira, pohvali, hrabri, ponekad čak i kazni, ako ocijeni da će to imati najbolji učinak. Sve to čini na način roditelja koji obožava svoje dijete i želi mu najveći uspjeh u životu.

Moderni je vođa poput dirigenta koji zna inspirirati svoj „orkestar“. Klasični će vođa reći: „Očekujem da to odsvirate (odradite) kako piše u partituri (planu) i to je sve. Posao je posao, a vi ste profesionalci.“ Vođa dirigent pokušat će prodati priču, nadahnuti nas da damo sve od sebe. Reći će, na primjer: „Večeras sviramo Vivaldijeva Četiri godišnja doba. Kad budemo izvodili Proljeće, zamislite da sviramo o početku, o mladosti prirode i čovjeka kad je sve u cvatu, ništa nije nemoguće i svijet je prepun nade. Proljeće je doba mladosti, novorođenčadi od kojih će neki izrasti u nobelovce, pupoljaka iz kojih može nastati najljepši cvijet, gorskih potočića koji se objedinjuju u velike rijeke i nose svježi miris planine prema moru...“ Za vođu-dirigenta neće samo korektno odraditi po-